

»Ha, prijatelju moj! Došao si kao naručen. Za tebe baš čuvam ovaj metak!«

A. MAUROVIĆ, lijevo: kadar iz stripa *Gospodar zlatnih bregova* (1937), desno: kadar iz stripa *Sablast zelenih močvara* (1937)

MATTEI (Matejević), Petar, slikar (Dubrovnik, 1670—1726). Učio kod dubrovačkoga slikara Benka Staya, potom u Veneciji i Napulju. U njegovim djelima isprepliću se utjecaji venec. manirističkoga kolorita s dekorativnim elementima napuljskoga baroka. Izveo zidne slike alegorijskoga sadržaja u riznici dubrovačke katedrale, male slike na ogradi orgulja u crkvi Sv. Vlaha. Poznato je da je slikao u crkvicama Navještenja kraj vrata od Pila i Sv. Roka u Dubrovniku, u samostanskoj crkvi na Mljetu i u crkvi Sv. Jakova u Višnjici (sve uništeno). Glavno mu je djelo oltarna slika *Sv. Bernard s Bl. Dj. Marijom* u dubrovačkoj katedrali.

LIT.: K. Prijatelj, Matteieva slikarska dekoracija dubrovačke riznice, Situla (Ljubljana), 1974, 14—15. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. D. Kt.

MATTIUSI (Mattiuzzi), obitelj graditelja oltara iz Udina; vrlo aktivna u Furlaniji i Istri od sred. XVIII. st. Poznati su *Giuseppe, Giovanni, Giorgio, Pietro* i *Giuseppe ml.* Njihova djela nose oznake regionalnoga rokoka. U Rovinju u crkvi Sv. Eufemije Giovanni radi 1779. oltare Sv. Franje i Sv. Petra, a 1788. oltar u crkvi Gospe Žalosne.

LIT.: Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. — G. Bergamini i S. Tarano, Storia dell'arte nel Friuli-Venezia Giulia, Udine 1984, str. 420. Ra. Mat.

MATTOTA, Juraj, graditelj (XVII. st.), član isusovačkoga reda. Gradio 1642—46. isusovačku crkvu Uzašašća Marijina u Varaždinu. Crkva je jednobrodna građevina s bočnim kapelama i zvonikom uz pravokutno svetište; posvećena je 1656.

LIT.: A. Horvat, Između gotike i baroka, Zagreb 1975.

MATUTINOVIĆ, Rudolf, kipar (Zaostrog, 27. III. 1927). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1953. Bio je suradnik Majstorske radionice F. Kršinića. Kipar realistične orijentacije; u portretima ga zanimaju psihološki momenti koje dočarava jednostavnom arhitektonikom pročišćenih volumena (*Portret Vesne, Portret supruge, Portret dječaka Zdenka*), dok u aktovima naglašava pokret. U memorijalnim spomenicima bliži simboličnoj i apstraktnoj formi (Vukov klanac na Biokovu, Zaostrog). Ž. Sa.

MAURER, Ivan Hans, slikar i pozlatar (? — Zagreb, 1666). Podrijetlom Nijemac, od 1641. zagrebački građanin. God. 1647. pozlatio orgulje u zagrebačkoj katedrali koje je izradio Grga Štrugl. Pozlatio je i oslikao tri oltara u crkvi Sv. Katarine 1649. i 1656; stradali u požaru, a 1656. radio na crkvi Sv. Marka.

LIT.: Povijesni spomenici Zagreba, XVIII, Zagreb 1949, str. 71, 180; XIX, Zagreb 1953, str. 46. — Z. Herkov, Građa za povijest umjetnosti (iz spisa zagrebačkih isusovaca iz XVII. stoljeća), Bulletin JAZU, 1962, 1—2, str. 69, 71, 72. — M. Vanino, Isusovci i hrvatski narod, Zagreb 1969. R.

MAUROVIĆ, Andrija, slikar i crtač stripova (Muo u Boki kotorskoj, 29. III. 1901 — Zagreb, 2. IX. 1981). God. 1922. upisuje se na Akademiju u Zagrebu, ali već sljedeće godine prekida studij. Od 1925. bavi se ilustratorskim radom, a 1934/35. počinje crtati stripove. Jedan je od utemeljitelja tzv. autorskoga stripa zagrebačke škole. Suradivao je u humorističkome listu »Koprivama«, u »Novostima« i zabavnicima »Oku« i »Mickey stripu«.

Do 1945. stvorio je 40-ak stripova, među kojima se ističu *Ljubavnica s Marsa* (1935, prema romanu »Aelita« A. Tolstoja), *Ognjem i mačem* (1935, prema istoimenome romanu H. Sienkiewicza), te *Trojica u mraku* i *Sedma žrtva* (1936, prema scenariju K. Kovačića). U suradnji s novinarom Franjom M. Fuisom crta stripove *Gospodar zlatnih bregova*, *Posljednja pustolovina Starog Mačka* i *Sablast zelenih močvara* (1937). U tim je stripovima razvio visoku kulturu lik. govora, smjelo razrađujući kadar kompozicije i provodeći osebujnu karakterizaciju glavnih likova. Nakon 1945. nacrtao je velik broj stripova koje je objavljivao u »Horizontu«, »Plavom vjesniku« i »Modroj lasti«. Sedamdesetih godina slikao je figuralne kompozicije kataklizmičkih sadržaja. Retrospektivna izložba priređena mu je u Zagrebu 1976.

LIT.: M. Hanzlovsky i V. Horvat-Pintarić, Andrija Maurović (katalog), Zagreb 1976. — D. Glavan, Maurović: majstor režije, Vjesnik, 12. IX. 1981. — V. Krulčić, Hrvatski poslijeratni strip, Pula 1984. — Isti, Maurović, Pula 1986. Ž. Kć.

MAUZOLEJ, ant. monumentalna građevina sepulkralne namjene; potječe od imena Mauzola, perzijskoga satrapa Karije u Maloj Aziji koji je u Halikarnasu sred. ← IV. st. podignuo luksuznu građevinu kao svoju grobnicu. Velike grobnice, međutim, gradile su se i prije, ali ne tako monumentalne i s tolikom raskoši. Običaj građenja raskošnih grobnica Grcima dolazi s Istoka, a postaje čest u helenističko doba. Poticaj za podizanje monumentalnih grobnica leži u ideji o heroizaciji pokojnika.

U počecima rim. civilizacije grobovi su bili skromni, a poslije se podižu raskošnije grobnice samostalno ili pak na nekropolama (uz ceste u blizini gradova). Osim utjecaja helenističkih tipova mauzoleja u obliku jednostavnih hramova (*aedicula*) u Rimu se pojavljuju i grobnice tipa *tolos* poput onih u Etruriji (Cerveteri); takve su grobnice careva Augusta i Hadrijana. Raskošne grobnice grade i bogati građani; grobnice u osnovi pokazuju scenski raspored volumena i ploha ili pak imaju jedinstvenu i zatvorenu formu.

U Issi, na nekropoli koja se razvija od ← IV. st., osim nekih ostataka nema monumentalnih grobnica. Naprotiv, u rim. se gradovima grobnice ističu veličinom, oblikom i opremom; uz ulice su najčešće ozidane grobne parcele bez krova, uređene poput vrtova (*cepotaphium, hortus*). Najbolje su očuvani zap. groblje u Saloni i jedino groblje u Argyruntumu (Starigrad-Paklenica). Od zatvorenih grobnica najbolje je očuvan m. u obliku kule u Puli. Najvažniji je m. Dioklecijanove palače koji postaje uzor kasnocarskih mauzoleja centralnoga tipa, a njegov će se utjecaj prenijeti na kasniju grobišnu i sakralnu arhitekturu.

Mauzoleji se grade i u novije doba, sve do današnjih dana, a grade ih stare i bogate obitelji (Račić u Cavtatu, Petrinović u Supetru) te istaknuti pojedinci (I. Meštrović u Otavicama).

LIT.: Römische Gräberstrassen, Selbstdarstellung — Status — Standard (zbornik), München 1987. N. Ci.

MAVAR, kipar (Trogir, XIV. st.). Izradio je kamene kipove arhanela Gabrijela i Navještenja Marijina na ciboriju katedrale u Trogiru. Skulpture